

Projektname

Dubbelspår Dingersjö-Kubikenborg

Dokumenttyp

PM

Ärendenummer

TRV 2022/141809

Skapad av

C. Spengler

Godkänt datum

2024-03-27

Rev datum**Godkänt av**

P. Törnkvist

Filnamn

149753-01C-025-0001

Version

—

Dokumenttitel

Miljöhistorisk inventering för Övre Stockvik

Granskningsstatus/Syfte: Godkänd**Handlingstyp:****Ändringslogg**

Version	Datum	Ändring	Godkänt av

Innehållsförteckning

1	Bakgrund och syfte	3
2	Områdesbeskrivning	3
2.1	Geologi, hydrologi, skyddsvärden och fornlämningar	4
3	Historik	5
3.1	Potentiellt förorenande verksamheter i närheten	6
4	Potentiella föroreningar	6
5	Bedömning	6
6	Referenser	7

1 Bakgrund och syfte

Sundsvalls kommun planerar att anlägga ett industri- och verksamhetsområde i Övre Stockvik. För att skapa relevanta etableringsytor krävs att marken i området planas ut och stora mängder fyllnadsmassor kommer att behöva fraktas till platsen för att fylla ut området.

Samtidigt planerar Trafikverket för anläggande av nytt dubbelspår på Ostkustbanan delen Dingersjö-Kubikenborg och Kubikenborg-Sundsvall C samt ombyggnation av Sundsvall C. I samband med entreprenadarbetet för Ostkustbanan kommer stora mängder överskottsmassor uppkomma.

Då det nya industri- och verksamhetsområdet ligger i närheten av aktuell del av Ostkustbanan har Sundsvalls kommun och Trafikverket kommit fram till en lösning som innebär att massor från ombyggnation av Ostkustbanan kan användas för att iordningställa industri- och verksamhetsområdet.

AFRY har fått i uppdrag av Trafikverket att utföra en miljöhistorisk inventering av området i Övre Stockvik i samband med anläggning av industri- och verksamhetsområdet. Föreliggande miljöhistorisk inventering syftar till att utreda vilka verksamheter som förekommit på området och om dessa kan ha gett upphov till föroreningar i mark och grundvatten.

2 Områdesbeskrivning

Det aktuella undersökningsområdet ligger öster om Stockvik, ca 6 km söder om Sundsvall.

Undersökningsområdet består främst av skogsmark och gränsar till E4:an i öster, se ungefärlig utbredning i Figur 1. Väster om undersökningsområdet ligger ett ställverk. Undersökningsområdet i Övre Stockvik är ca 57–58 ha till storlek och har en höjdskillnad på ca 25 m mellan den västra och den östra delen.

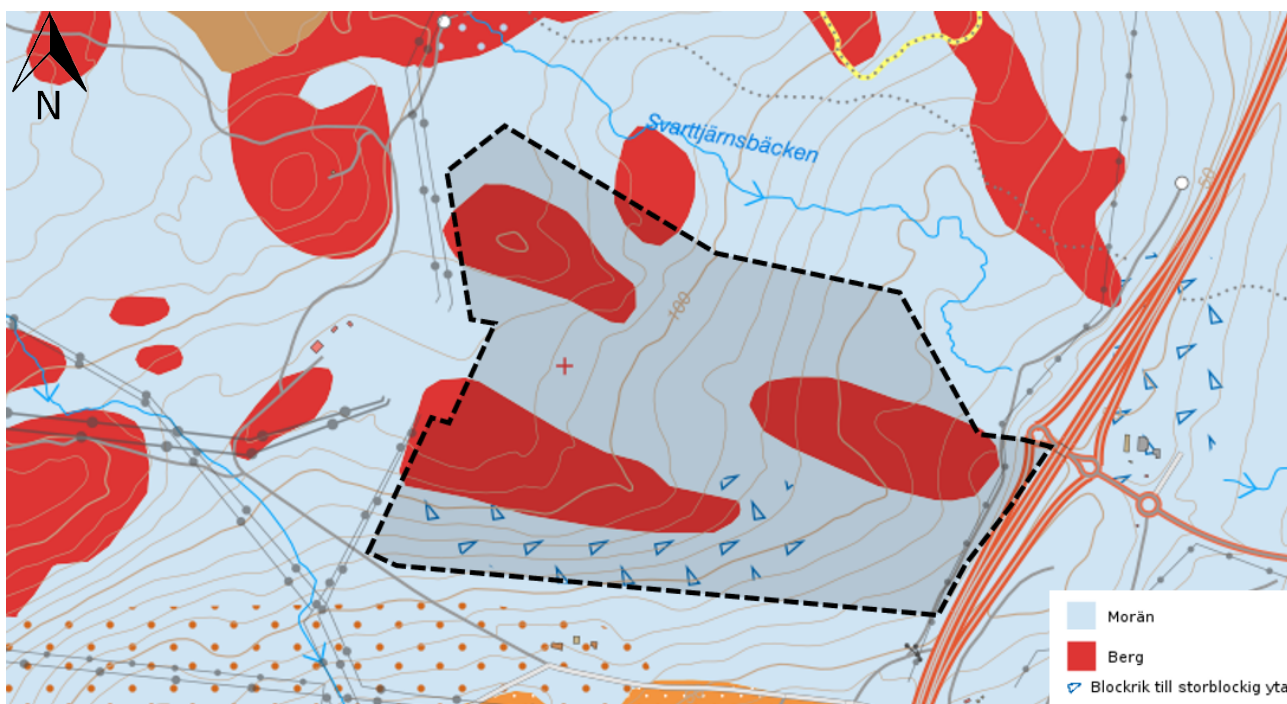
Figur 1. Översiktlig karta, den röda linjen markerar utredningsområdets ungefärliga utbredning (Lantmäteriet, Min Karta, 2024).

Undersökningsområdet består utav delar av följande fastigheter:

- Sundsvall Dingersjö 2:91
- Sundsvall Dingersjö 15:114
- Sundsvall Dingersjö 1:9
- Sundsvall Dingersjö 3:10
- Sundsvall Dingersjö 4:8
- Sundsvall Stockvik 5:1

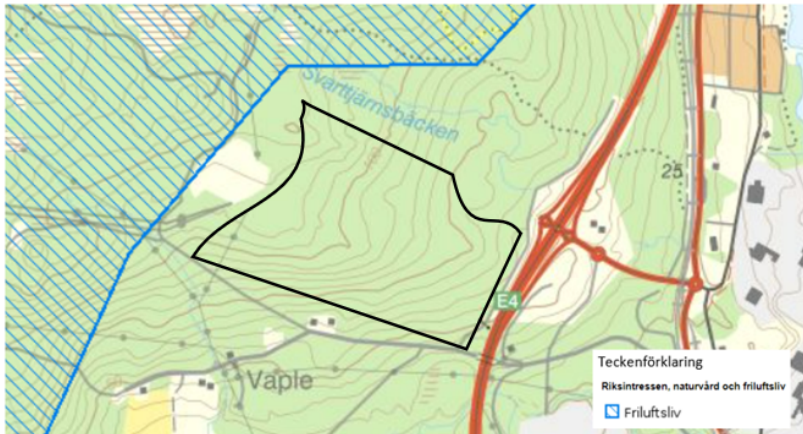
2.1 Geologi, hydrologi, skyddsvärden och fornlämningar

Enligt SGU:s jordartskarta utgörs den naturliga lagrade jorden på undersökningsområdet av morän (SGU, SGUs Kartvisare, 2024). Det förekommer även delar med ytligt berg samt en blockrik del. Enligt SGU:s brunnsarkiv finns det ingen brunn inom området eller i direkt anslutning (SGU, Brunnsarkiv, 2024). Närmsta brunn ligger ungefär 250 m söder om området och är en energibrunn. Närmsta vattenbrunn återfinns ungefär 600 m söder om undersökningsområdet.

Figur 2. Jordartskarta över undersökningsområdet, bestående av morän och ytligt berg (SGU, SGUs Kartvisare, 2024).

Naturreservatet Klampenberget ligger ungefär två km norr om undersökningsområdet, på andra sidan Svartviksfjärden (Naturvårdsverket, Skyddad natur, 2024). Ungefär fyra km nordväst om ligger naturreservatet Sidsjö som skyddas enligt art- och habitatdirektivet. Precis väster om ligger ett skogsområde med riksintresse för friluftsliv. Det finns inga skyddsvärda dricksvattentäkter i områdets närhet.

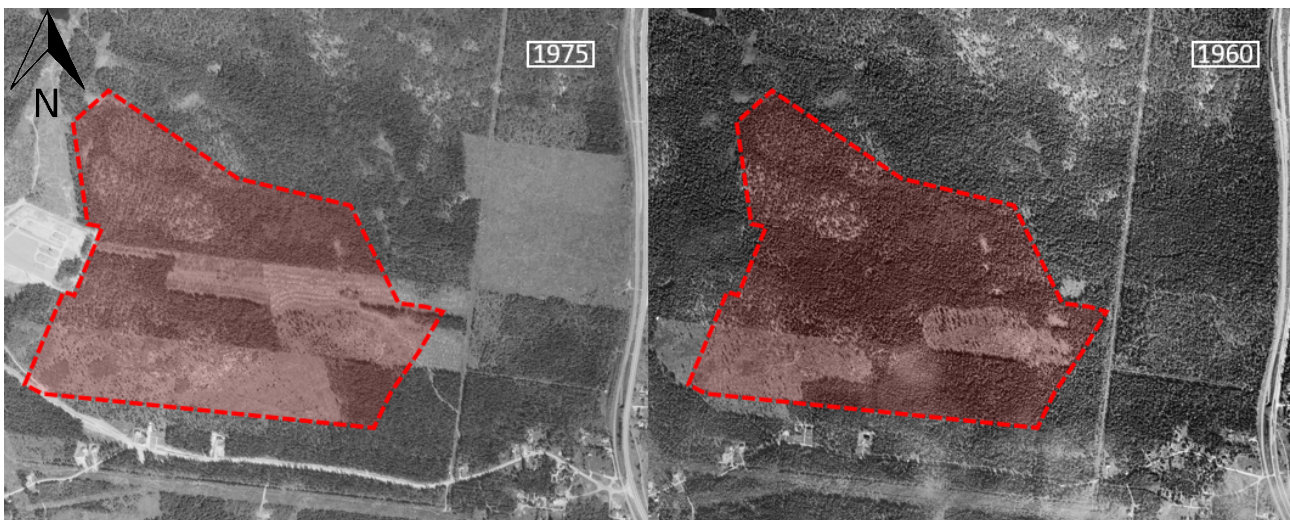

Figur 3. Karta över område för rikssintresset friluftsliv som återfinns väster om undersökningsområdet. Svart linje markerar ungefärligt undersökningsområdet (Naturvårdsverket, Skyddad natur, 2024).

Precis norr om undersökningsområdet rinner Svarttjärnsbäcken med vattenriktning österut mot svartviksfjärden. Svartviksfjärden ligger ungefär en km öster om undersökningsområdet. Topografin sluttar med ungefär 25 höjdmeter mot öst. Grundvattenriktningen på undersökningsområdet antas vara åt öster mot Svartviksfjärden. Det finns inga fornlämningar inom området (Riksantikvarieämbetet, Fornsök, 2024).

3 Historik

Enligt historiska flygfoton har undersökningsområdet även tidigare varit skogsmark, se figur 4. Någon gång mellan 1960 och 1975 upprättades transformatorstationen väster om undersökningsområdet.

Figur 4. Historiska flygfoton från 1975 och 1960 över undersökningsområdet (Lantmäteriet, Min Karta, 2024).

Enligt länsstyrelsens databas för potentiellt förorenade områden, EBH-portalen, finns inga identifierade objekt som kan ha gett upphov till föroreningar på undersökningsområdet (Länsstyrelsen, EBH-kartan, 2024). Ställverket precis i anslutning är dock listad som identifierad i EBH-kartan. I maj 2018 förkom en större brand i ställverket där bland annat en transformator förstördes (P4 Västernorrland, 2018).

Ungefär 700 m öster om undersökningsområdet finns en enligt MIFO identifierad industri med riskklass 1, primär bransch är övrig oorganisk industri. Eftersom grundvattenströmningen antas vara österut bedöms denna industri inte påverka grundvattnet på undersökningsområdet. Denna industri antas inte heller påverka marken i undersökningsområdet med avseende på förorening.

Ärenden på berörda fastigheter inom undersökningsområdet har begärts ut av miljöförvaltningen i Sundsvalls kommun. Inget av dessa ärenden bedöms gälla undersökningsområdet.

Kommunalarkivet i Sundvalls kommun, vilka har arkiverat handlingar före 1993 (efter 1993 finns digitaliserat hos miljökontoret), har inga träffar på berörda fastigheter.

Det finns ingen aktuell information om någon av fastigheterna i den nationell arkivdatabasen NAD.

3.1 Potentiellt förorenande verksamheter i närheten

Kubal (Kubikensborg Aluminium AB) är ett aluminiumsmältverk i östra Sundsvall. Denna verksamhet har bidragit till diffus spridning av PAH-föroreningar via luft vilket har påverkat det ytligaste jordlagret i dess närområde. Halterna avklingar med avståndet från aluminiumsmältverket och sträcker sig ungefär ner till Fläsian som ligger ca 1 km söder om utsläppskällan. Därmed ligger aktuellt undersökningsområde utanför influensområdet för Kubals diffusa förorenings-spridning och bör därmed inte påverkas.

Ungefär 800m öster om fastigheten återfinns industriområdet Stockvik nedre, där det återfinns ett MIFO-objekt med riskklass 1 (Länssyrelsen, 2024). Tillverkning av vinylklorid mellan åren 1956-1968 har förorenat området med framförallt kvicksilver. Delåtgärder har genomförts på området där hotspots i marken samt förorenat sediment sanerats. Dock kvarstår fortfarande omfattande förorening varvid området fortfarande har riskklass 1.

Aktuellt undersökningsområde gränsar i öst till E4:an. Trafikerade vägar kan generera metaller och PAH:er genom bland annat slitage av fordon och vägbanan, korrosion, spill och vägunderhåll. Då det endast är en liten del av undersökningsområdet som angränsar till vägen antas denna föroreningskälla inte heller påverka undersökningsområdet i stort.

4 Potentiella föroreningar

Potentiella föroreningar på undersökningsområdet bedöms kunna vara skogsbruksrelaterade föroreningar så som oljespill/läckage och rester av bekämpningsmedel.

5 Bedömning

Av den miljöhistoriska inventeringen har det framkommit att undersökningsområdet endast nyttjats till skogsmark.

Sammantaget finns inom det aktuella undersökningsområdet inga konstaterade föroreningar. Dock kan branden i ställverket precis väster om området bidragit till ytliga PAH-förorening. Potential för förekomst av miljöpåverkande ämnen bedöms generellt som låg utifrån förutsättningarna på och omkring området. Med utgångspunkt i föreliggande markmiljöinventering och kartläggning bedöms sannolikheten för förekomst av föroreningar inom det aktuella området vara liten. Branden i ställverket kan dock ha bidragit till spridning av PAH-förorening. Utöver detta går det inte att helt utesluta eventuell förekomst av förorening med hänsyn till att området använts för skogsbruksverksamhet.

6 Referenser

- Lantmäteriet. (2023). *Min Karta*. Hämtat från <https://minkarta.lantmateriet.se/>
- Lantmäteriet. (2024). *Min Karta*. Hämtat från <https://minkarta.lantmateriet.se/>
- Länsstyrelsen. (2023). *EBH-kartan*. Hämtat från <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=edod3fde3cc9479f9688c2b2969fd38c>
- Länsstyrelsen. (2024). *EBH-kartan*. Hämtat från <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=edod3fde3cc9479f9688c2b2969fd38c>
- Länsstyrelsen, V. (2024). 111403 Objektsammanfattning. Uddrag 2024-02-07.
- Naturvårdsverket. (Januari 2023). *Skyddad natur*. Hämtat från <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>
- Naturvårdsverket. (Januari 2024). *Skyddad natur*. Hämtat från <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>
- Riksantikvarieämbetet. (2023). *Fornsök*. Hämtat från <https://app.raa.se/open/fornsok/>
- Riksantikvarieämbetet. (2024). *Fornsök*. Hämtat från <https://app.raa.se/open/fornsok/>
- SGU. (2023). Hämtat från SGUs Kartvisare: <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>
- SGU. (2024). Hämtat från SGUs Kartvisare: <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>
- SGUb. (2023). *Brunnsarkiv*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-brunnar.html>
- SGUb. (2024). *Brunnsarkiv*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-brunnar.html>